

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΕΓΚΩΜΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΧΕΙΟΝ

Τήν Παραμονήν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 14^η /27^η Αὐγούστου 2021, ἔλαβε χώραν ἡ τελετή τῶν Ἐγκωμίων τῆς Θεοτόκου-Ἐπιταφίου εἰς τόν ἐν Γεθσημανῇ ἱερόν Ναόν τῆς Κοιμήσεως.

Τῆς τελετῆς ταύτης κατελθὼν πεζῇ ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μαρτυρίου, συνοδεία τῆς Ἀγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῶ τῶν Ἀγιοταφτῶν Ἀρχιερέων: Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καπιτωλιάδος κ. Ἰσυχίου, τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων, Γεράσων κ. Θεοφάνους, Καττάρων κ. Μακαρίου, Πέλλης κ. Φιλουμένου, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλενουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀγιοταφτῶν Ἱερομονάχων, ὧν πρῶτος ὁ Γέρων Καμαράσης Ἀρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος καὶ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν π. Ἀλεξίου, π. Διονυσίου, π. Θαυδαίου, π. Μελετίου καὶ π. Ἰσιδώρου, τοῦ Ἀρχidiaκόνου π. Μάρκου καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Εὐλογίου, ψάλλοντος τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Συμεὼν καὶ προσευχομένου εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος παρὰ τούς περιορισμούς λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰσετι covid-19, παρουσία τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα.

Κατὰ τήν τελετὴν ταύτην ἐψάλησαν τὰ Ἐγκώμια εἰς τρεῖς Στάσεις:

Α. Ἡ Ἀγνή ἐν Τάφῳ κατετέθης βαβαί...

Β. Ἄξιόν ἐστιν μεγαλύνειν σε τήν Θεοτόκον...

Γ. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου...

Μετά τό Ἐξαποστειλάριον καὶ πρό τῶν Αἵνων τῆς τελετῆς ταύτης ἐξεφώνησε τό κήρυγμα τοῦ Γέροντος Ἀρχιεπισκοπῆς Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνου κ. Ἀριστάρχου ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἱεροδιάκονος Συμεὼν ὡς ἔπεται:

“Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Εὐλαβές ἱερατεῖον,

Εὐσεβεῖς προσκυνηταί,

Ὅντες εὐλογημένοι ἀπὸ τό Θεό νά εἴμαστε μέλη τοῦ σώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, γνωρίζουμε ὅτι ὅλες οἱ προσευχές, ὅλες οἱ ἀκολουθίες τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κύκλου, ἰδίᾳ τῶν Παρακλήσεων τοῦ Δεκαπενταγούστου, ἔχουν ἱκετευτική ἢ τιμητική ἀναφορά στό ἄχραντο πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας. Ὅλες οἱ ὠδές τῶν κανόνων τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, Παρακλητικῆς, Μηναίων, Τριωδίου, Πεντηκοσταρίου, καταλήγουν

ἀπαραιτήτως στό θεοτοκίο, τό τροπάριο, τό ἀφιερωμένο στή θεοτόκο. Στά τροπάρια αὐτά, ἰδίᾳ τῆς θ' ὠδῆς, πού εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένη στή θεοτόκο, ἡ Ἐκκλησία ὑμνεῖ, μακαρίζει καί μεγαλύνει Μαριάμ τήν ἀγνή, τήν πάναγγο κόρη τῆς Ναζαρέτ, ἡ ὁποία γιά τήν ἀγνότητα καί τήν ὑπερβάλλουσα καθαρότητα τῆς ζωῆς της, ἐπελέγη καί προορίστηκε ἀπό τό θεό νά γίνει τό δοχεῖο τῆς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου συλλήψεως, σαρκώσεως καί Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καί Λόγου Του.

Τό ὑπερφυές μυστήριό τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ὑπομιμνήσκει, ὑπενθυμίζει στούς πιστούς της σέ ἄριστο καί εὐμνημόνευτο ποιητικό λόγο τῶν ἁγίων θεοφόρων Πατέρων της ψάλλουσα στίς Καταβασίεις : *«ρήσεις προφητῶν καί αἰνίγματα τήν σάρκωσιν ὑπέφηναν τήν ἐκ Παρθένου Σου Χριστέ»* καί σέ μεγαλειῶδες Βυζαντινό μέλος : *«ἄνωθεν οἱ προφῆται σέ προκατήγγειλαν»*. Πολυάριθμες εἶναι οἱ εἰκόνες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού συμβολίζουν τή θεοτόκο ἐν σχέσει μέ τό μυστήριό, τό ὁποῖο ὁ θεός Πατήρ εὐδόκησε νά συντελεσθεῖ δι' αὐτῆς. Ἡ φλεγόμενη καί μή καιομένη βάτος τοῦ Σινᾶ, *«ἡ ἀβρόχοις ποσί διάβασις»* τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀπό τόν *«πεζοπεντοπορήσαντα»* Ἰσραηλίτη λαό, ἡ κλῖμαξ τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, εἶναι ἐλάχιστες ἀπό τίς πολλές εἰκόνες, πού προεικονίζουν τό γεγονός, τό ὁποῖο ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, *«ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη, θεός ἐκ λαγόνων σου προῆλθε»* καί τίς προβάλλει, γιά νά γίνουν κτῆμα καί βίωμα τῶν πιστῶν μελῶν της.

Ἡ φιλόανθρωπος αὐτή ἡ οἰκονομία τοῦ θεοῦ γιά τή σωτηρία μας, πού προαναγγέλλεται παραβολικῶς καί αἰνιγματωδῶς στήν Παλαιά Διαθήκη, ἀποκαλύπτεται ἐκτυπώτερον καί ἐμφανέστερον στούς χρόνους τῆς Καινῆς, *«ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου»* (Γαλ. 4, 4). Τότε ἡ Μαριάμ τῆς Ναζαρέτ δέχεται ἐπίσκεψη καί προσκαλεῖται ἀπό τό θεό νά γίνει συνεργός τῆς εὐδοκίας Του νά σώσει τόν ἄνθρωπο. Προσφωνεῖται διά στόματος τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ : *«κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετά σοῦ»* (Λουκ.1, 28), μέ χαιρετισμό πού οὐδεὶς θνητός ἤκουσε ποτέ καί τῆς ἀποκαλύπτεται ὅτι ἐκ Πνεύματος Ἁγίου θά συλλάβει καί θά γεννήσει ὡς ἄνθρωπο τό Μονογενῆ Υἱό τοῦ θεοῦ. Ἄμα δέ τῇ συγκαταθέσει αὐτῆς διά τοῦ : *«ἰδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμά σου»* (Λουκ. 1, 38), *«ὁ Υἱός τοῦ θεοῦ Υἱός τῆς Παρθένου γίνεται»*, ὁ πρὶν ἄσαρκος Λόγος τοῦ θεοῦ σαρκοῦται, δανείζεται σάρκα ἀπό τή σάρκα της, σωματοῦται καί ἐκεῖνη ἀναδεικνύεται θεοτόκος. Κατοικεῖ ἐντός της σωματικῶς Ἐκεῖνος, γιά τόν ὁποῖο ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν λέγει ὅτι : *«ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τό πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς»* (Κολ. 2, 9).

Τό μυστήριό τοῦτο δέν *«καλύπτεται ὑπό τόν μόδιον»*, ἀλλά *«τίθεται ἐπὶ τήν λυχνίαν»*, γιά νά φωτίζει τόν κόσμο. Ὅταν *«ἡ Παρθένος ἔχουσα θεοδόχον τήν μήτραν, ἐπορεύθη εἰς τήν Ὑρρινήν μετά σπουδῆς»* (Λουκ.1, 39), τότε ἡ συγγενής της Ἑλισάβετ *«ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου καί ἀνεφώνησε, εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί καί εὐλογημένος ὁ καρπός τῆς κοιλίας σου καί «πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με;»* (Λουκ.1, 42-43). Ἡ Ἑλισάβετ δέχεται θεοῦ πληροφορία ὅτι ἡ Μαριάμ φέρει στά σπλάγχνα της τό θεό Λόγο σεσαρκωμένο, ὅτι εἶναι δοχεῖο τοῦ Ἀστέκτου, χωρίο τοῦ Ἀχωρήτου, ὅτι Ἐκεῖνος πού βαστάζει στά σπλάγχνα της εἶναι ὁ βαστάζων τά πάντα. Πληροφορία περί τούτου ἔχει καί τό κυοφορούμενο ἀπό αὐτή ἔμβρυο Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, γι' αὐτό *«καί σκιρτᾷ ἐν ἀγαλλιάσει εἰς τήν κοιλίαν τῆς μητρός του»* (Λουκ. 1, 41). Στό γεγονός τοῦτο ἔχουμε συνάντηση καί ἀσπασμό τῶν μητέρων, *«ἡσπᾶσαντο ἀλλήλας αἱ μητέρες»* - ψάλλει ἡ ὑμνολογία- καί συνάντηση τοῦ τιμίου Προδρόμου μετά τοῦ Κυρίου, *«τοῦ*

ἀστέρος μετὰ τοῦ ἡλίου», ἀμφοτέρων κυοφορουμένων καί προφητεία τῆς Θεοτόκου ὅτι «ἀπό τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί» (Λουκ.1, 48).

Στήν πρόρρηση αὐτή τῆς Θεοτόκου στηρίζεται ὅλη ἡ τιμή καί ἡ εὐλάβεια πού τῆς ἀποδίδει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μέ τούς ὕμνους καί τίς ὕμνιες τῶν Πατέρων στίς ἐορτές της, τοῦ Γενεθλίου, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καί τῆς Κοιμήσεως.

Τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, τήν ὁποία ἐορτάζει προεορτίως σήμερα ἡ Σιωνίτις Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν στή μοναδική αὐτή ἀνά τόν κόσμο Ἐπιτάφιο τελετή, προεξαρχούσης τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Μακαριωτάτου Πατρός ἡμῶν καί Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου, ἡ Ἐκκλησία δέν θεωρεῖ θάνατο, γι' αὐτό καί τή χαρακτηρίζει «ἀθάνατο», ψάλλουσα: «τῇ ἀθανάτῳ σου Κοιμήσει οὐρανοί ἐπαγállονται καί ἀγγέλων γέγηθε τά στρατεύματα καί νεφέλαι τούς ἀποστόλους αἰθερίου διήρπαζον καί ὁμοχώρους παρέστησαν τῷ ἀχράντῳ σου σώματι». Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει ὅτι «ἐορτάζομεν ἁγίαν κοίμησιν ἢ μεταβίωσιν». (Ὑμνία ΛΖ, ΡG 151, 461 Α'). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός στό «Α' Ἐγκώμιόν του εἰς τήν Κοίμησιν», (Ἑκδοσις Εὐαγοῦς Ἰδρύματος «Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος», Ἀθῆναι 1979), λέγει ὅτι «ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς πρὸς τήν ζωὴν διὰ μέσου θανάτου ἄγεται (σ. 128) καί χαρακτηρίζει τήν κοίμηση «ὡς καλλίστην ἐκδημίαν, ἡ ὁποία τήν πρὸς θεόν ἐνδημίαν χαρίζεται» (σ.130) καί ὅτι «τῆς Θεοτόκου μεθισταμένης, ἀδιάλυτον τό σῶμα πεφύλακται» (σ.130) καί ὅτι «ὁ ταύτης δι' ἄφατον εὐσπλαγχνίαν υἱὸς γενέσθαι καταδεξάμενος Δεσποτικαῖς παλάμαις τῇ παναγίᾳ ταύτῃ καί θειοτάτῃ καί οἷα μητρί λειτουργῶν τήν ἱεράν ψυχὴν ὑποδέχεται» (σσ. 111-112).

Ἀκολουθοῦντες καί τόν Ἅγιο Κύριλλο Ἀλεξανδρείας στό «Ἐγκώμιόν του πρὸς τήν ἁγίαν Μαρίαν τήν Θεοτόκον» στήν Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Ἐφέσου κατὰ τοῦ Νεστορίου, ἅς ἀναφωνήσουμε μετ' αὐτοῦ λέγοντος: «Χαίροις, Μαρία Θεοτόκε Παρθενομήτηρ, Φωτοφόρε, Χαίροις Μαρία τό κειμήλιον τῆς οἰκουμένης, περιστερὰ ἢ ἀμίαντος, λαμπὰς ἢ ἄσβεστος, ἐκ σοῦ γάρ ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης γεγέννηται, χαίροις Μαρία τό χωρίον τοῦ Ἀχωρήτου, ἡ τὸν Μονογενῆ θεόν Λόγον χωρήσασα. Χαίροις Μαρία, δι' ἣν προφῆται κελαδοῦσι, ποιμένες δοξολογοῦσι, ἄγγελοι χορεύουσι, Ἀρχάγγελοι σκιρτῶσι, μάγοι προσκυνοῦσι, δι' ἣν Ἰωάννης ἔτι ὢν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός αὐτοῦ ἐσκίρτησε, Χαίροις Μαρία Θεοτόκε δι' ἣς προῆλθε τό φῶς τό ἀληθινόν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ λέγων ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, “ἐγὼ εἰμι τό φῶς τοῦ κόσμου” (ΡG 77, 1032 – 1033).

Στό ἐγκώμιό μας πρὸς τήν Ὑπεραγία Δέσποινα Θεοτόκο, τήν ὑμνουμένη ἀπό τῆ στρατευομένη καί τῇ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, τήν τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ, τήν παρισταμένη ἐκ δεξιῶν τοῦ Σωτῆρος καί ἔχουσα μητρική παρρησία, ἅς προσάψουμε θερμὴ τήν ἰκεσία μας νά ἀπομακρύνει τόν λοιμῶδη ἰό τοῦ Covid, πού μαστίζει καί ἀποδεκατίζει τήν ἀνθρωπότητα, νά ἀποσβέσει τά πυρά τῶν πυρκαϊῶν, πού κατακαίου καί ἀπανθρακώνουν τήν κτίση τοῦ θεοῦ, κατοικίας καί ἀνθρώπους, νά ἔλθει ἄρωγός σ' αὐτούς πού ἔμειναν χωρὶς τά στοιχειώδη ἀπαραίτητα τῆς ζωῆς, νά εἰρηνεύσει καί προστατεύσει τὴ Μέση Ἀνατολή καί τήν Ἁγία Γῆ, νά θεραπεύσει τούς ἀσθενοῦντας Ἀγιοταφίτας καί νά ἐνισχύσει τούς ὑγιεῖς στό ἔργο τους τῆς μαρτυρίας, συνδιαλλαγῆς, εἰρήνης, ἀγάπης εἰς τήν διαφύλαξιν τῶν Ἀγίων Τόπων, νά παράσχει παραμυθία σέ κάθε πάσχουσα καί δοκιμαζομένη ψυχὴ καί νά προφυλάξει τό γένος ἡμῶν ἀπό πάσης ἐπιβουλῆς ἐχθρικῆς ἀλλοτρίας. Γένοιτο”.

Ψαλέντων τῶν Αἵνων καί τῆς Δοξολογίας ἀναπεμφθείσης, οἱ Ἱερεῖς ἐκράτησαν εἰς

τάς χειῖρας καί ἀνέβασαν τόν Ἐπιτάφιον, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, εἰς τήν Εἴσοδον τοῦ Ναοῦ ἤνω, ἔνθα καί ἀνεπέμφθη δέησις.

Τούτου γενομένου, οἱ ἱερεῖς κατεβίβασαν τόν Ἐπιτάφιον καί ἐτοποθέτησαν αὐτόν ὀπισθεν τοῦ Θεομητορικοῦ Μνήματος καί ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Ἱεροσολυμιτίσεως – «Πλατυτέρας» διά προσκύνησιν ὑπό τῶν πιστῶν.

Ἀπολύσεως γενομένης, ἡ Πατριαρχική Συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τό ἡγουμενεῖον, ἔνθα ὁ ἡγούμενος Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀβήλων κ. Δωρόθεος προσεκόμισε κέρασμα ψυχροῦ ὕδατος καί ὀπωρῶν ὡς ἀναψυχήν εἰς τόν συνεχιζόμενον καύσωνα.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας